

Etelä-Pohjanmaa

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 12.3.2019, 425/01.01/2017

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi kasvinterveyslaiksi sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksestä, ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

7 §:

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa kerrotaan, että ELY-keskus vastaa toimialueellaan *omassa valvonnassaan* löytämiensä tuhoojaesiintymien torjunnasta. Onko torjuntapäätöksen antamisen mahdollisuutta mietitty siitä näkökulmasta, että kasvintuhooja on havaittu toimijan omavalvonnan perusteella? Useimmiten tuhooja on varmasti todettavissa vielä myös virallisen näytteenoton perusteella, mutta mielestämme tulisi olla myös mahdollista antaa torjuntapäätös esimerkiksi tilanteessa, jossa toimijan omavalvonnan perusteella ottamasta näytteestä on laboratoriossa todettu lainsäädännön piiriin kuuluva kasvituhooja (toimija on mahdollisesti toteuttanut jo joitain torjuntatoimenpiteitä itsenäisesti), mutta viranomainen ei omassa valvonnassaan pysty enää tuhoojaa toteamaan. Torjunnan saattamiseksi oikealla tavalla loppuun torjuntapäätös olisi kuitenkin perusteltu.

19 §

Pykälän mukaan ulkopuolisen virallisen kasvintarkastajan tarkastusten perusteella mahdollisesti tehtävät hallinnolliset päätökset tekee nimennyt viranomainen. Näkemyksemme mukaan olisi hyvä, jos torjuntapäätöksen tekemisestä Ruokaviraston ja ELY-keskuksen välillä voitaisiin sopia myös tapauskohtaisesti. Mikäli tilanne esimerkiksi peruna-ankeroiskartoitusten osalta ei muutu nykykäytännöstä siten, että ELY-keskus nimeää ulkopuoliset viralliset kasvintarkastajat kartoituksille (nykyään Ruokavirasto antaa kartoitukset valtuutetuille tarkastajille), on hankalaa, jos Ruokaviraston on tehtävä näihin liittyvät torjuntapäätökset. Usein ELY-keskuksen on suoritettava lisänäytteenottoja tai muita selvityksiä kartoituskohteisiin, jolloin olisi luontevinta, että ELY-keskus myös tekisi torjuntapäätökset oman alueensa toimijoita koskien. Ruokaviraston päätöksenteko olisi tietenkin perusteltua, mikäli kyseessä olisi esimerkiksi

Etelä-Pohjanmaa

jokin uusi, tuntemattomampi, metsässä leviävä tuholainen.

24 §

Pykälässä kerrotaan toimijan tietojen poistamisesta rekisteristä, kun toiminta on loppunut (viimeistään kolmen vuoden kuluttua). Tässä olisi huomioitava myös ne tilanteet, joissa toimijan hallinnoimalla alueella on voimassa oleva kasvintuhoojan torjuntapäätös. Esimerkiksi peruna-ankeroisten kohdalla torjuntapäätökset saattavat olla helposti yli kymmenen vuoden mittaisia ja päätös on voimassa edelleen, vaikka viljelijä lopettaisi perunan tuotannon ja hänen ei enää sen perusteella tarvitsisi kuulua rekisteriin.

25 §

Esitetyn mukaan Ruokavirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa toiselle viranomaiselle tietoja asiakirjasta tai henkilörekisteristä tietyissä tapauksissa. Tämä luovutusosoikeus tulisi näkemyksemme mukaan koskea myös ELY-keskusta. 24 §:ssä tosin todetaan, että ELY-keskuksella on oikeus luovuttaa rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta ei kuitenkaan mainita. 25 § ei siten nyt esitetystä muodosta velvoita ELY-keskusta tiedonluovuttamiseen toiselle viranomaiselle, vaikka Ruokavirastolta tätä edellytetään.

31 §

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus pitää erittäin tarpeellisena kasvintuhoojan hävittämiseksi annetun torjuntapäätöksen perusteella suoritetuista hävittämistoimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten korvausjärjestelmän uudelleen arviointia. Vaikka esityksessä päädyttiin ehdottamaan nykyisen korvausjärjestelmän säilyttämistä siihen asti, kunnes saadaan korvauksiin liittyvät unionin käsittelyssä olevat asiat päätökseen, on tärkeää, että järjestelmää aiotaan kehittää, sillä nykyinen malli ei ole toimiva. Tilanne on hankala toimijalle, jonka kohdalle kasvintuhoojan torjuntapäätös määrätään, sillä vakuutuksia, joiden kuviteltiin tulevan avuksi edellisestä korvausjärjestelmästä luovuttaessa, ei ole saatavilla. Kasvintuhoojatapaukset eivät usein ole mittakaavassaan kuitenkaan niin poikkeuksellisia, että niitä nykyjärjestelmällä korvattaisiin, vaikka yksittäiselle toimijalle taloudelliset menetykset voivat olla huomattavia. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus haluaisi erityisesti nostaa esille perunan vaalearengasmätätapaukset, joissa kustannukset torjuntatoimista tilalle ovat yleensä todella huomattavat ja vaativat jopa tuotantosuunnan muuttamista usean vuoden kestäväen torjunnan ajaksi.

Vaikka nähtävissä olisi, että EU tulisi tulevaisuudessa avustamaan jäsenmaita korvauksissa, mikä on oleellista hyödyntää, on tärkeää, että myös kansallinen korvausmahdollisuus säilytetään muun muassa 5 §:n Suomessa pysyvästi esiintymättömän kasvintuhoojan torjunnan kustannusten korvaamiseksi. Niin ikään kansallisesti korvattava toimijalle aiheutunut tulonmenetyks on tärkeä sisällyttää lakiin.

40 §

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa kerrotaan, että vanhan lain nojalla annetut torjuntapäätökset, jotka ovat Elintarviketurvallisuusviraston tai sen seuraajan Ruokaviraston antamia, ovat voimassa niissä määrätyn ajan. Tämän vanhojen päätösten voimassapysymisen tulisi ehdottomasti koskea myös ELY-keskusten antamia päätöksiä.

Etelä-Pohjanmaa

Ritva Rintapukka
yksikön päällikkö

Kirsi Perälä
lakimies

